

Motion om att granska de kommunala utbetalningarna med AI

Motion av Gabriel Kroon (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Gabriel Kroon (SD) att stadens fakturor och betalflöden ska granskas med hjälp av artificiell intelligens (AI) för att upptäcka felaktiga fakturor och utbetalningar i stadens betalningsflöden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och servicenämnden.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att tekniska lösningar, inklusive AI, kan bidra till att höja kvaliteten och säkerheten i stadens betalningsflöden. Då arbete i denna riktning redan pågår avråder stadsledningskontoret från motionärens förslag då ytterligare beslut och initiativ för närvarande inte bedöms vara nödvändiga.

Servicenämnden anser att arbetet med kontroller är högt prioriterat och under ständig förbättring och identifierar att det finns behov av utveckling av ekonomisystemet så det till fullo går att följa upp betalningsströmmarna som hör till ett avtal. Även om staden för närvarande inte använder AI för granskningar kan ekonomisystemet via annan mjukvara kontrollera stora mängder data på ett effektivt sätt.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Nya tekniska lösningar, inklusive AI, kan onekligen effektivisera, öka kvaliteten och frigöra kapacitet inom den offentliga förvaltningen. Samtidigt innebär AI utmaningar när det kommer till säkerhet och etiska överväganden.

I nuläget använder Stockholms stad inte AI för granskningar, men ekonomisystemet kan via annan mjukvara kontrollera stora mängder data på ett effektivt sätt. Ett

exempel på det är stadens ekonomisystem, Agresso, där det finns automatiska kontroller för att säkerställa att betalningar betalas ut till rätt part.

Stadsledningskontoret utvärderar kontinuerligt hur olika tekniska verktyg och metoder kan användas på ett sätt som är kostnadseffektivt, anpassat efter stadens behov och i enlighet med gällande lagstiftning.

Ett utvecklingsarbete pågår för att förändra arbetssätten och skapa enklare vägar att rapportera in avvikelser för att stävja välfärdsbrott. Stadsledningskontoret har bland annat ansökt hos Brottsförebyggande rådet om projektmedel för att utvärdera möjligheterna att använda AI för att motverka välfärdsbrott.

Arbetet med kontroller är högt prioriterat och under ständig förbättring. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Motion om att granska de kommunala utbetalningarna med AI, dnr KS 2024/539-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 december 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Därutöver anföra följande:

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Gabriel Kroon (SD) att stadens fakturor och betalflöden ska granskas med hjälp av artificiell intelligens (AI) för att upptäcka felaktiga fakturor och utbetalningar i stadens betalningsflöden.

I stadsledningskontorets svar framkommer det att staden inte i dagsläget arbetar med AI. Samtidigt lyfts inga hinder som skulle omöjliggöra införlivandet av motionens förslag. Med anledning av den framgångsrika appliceringen av AI på att granska kommunala betalningar så anser vi att motionen är angelägen och bör bifallas.

Ärendet

Gabriel Kroon (SD) framför i en motion väckt i kommunfullmäktige att det sannolikt förekommer felaktiga fakturor och utbetalningar i stadens betalningsflöden, och att det bör undersökas om ett AI-verktyg kan användas för att lösa denna problematik på ett effektivt sätt. I motionen föreslås därför att kommunstyrelsen ges i uppdrag utarbeta ett pilotprojekt som tar fram ett AI-verktyg för granskning av stadens fakturor och betalningsflöden.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och servicenämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att tekniska lösningar, inklusive AI, kan bidra till att höja kvaliteten och säkerheten i stadens betalningsflöden. Effektiv och korrekt hantering av stadens ekonomiska flöden är ett högt prioriterat område.

Arbete pågår redan i denna riktning. Stadsledningskontoret avråder från motionärens förslag då ytterligare beslut och initiativ för närvarande inte bedöms vara nödvändiga. I det följande beskrivs övergripande de delar av det pågående arbetet som anknyter till, och delvis överlappar, motionärens förslag.

Stadsledningskontoret utvärderar kontinuerligt olika tekniska verktyg och metoder. Detta inkluderar analyser av hur AI och andra automatiserade verktyg kan användas på ett sätt som är kostnadseffektivt, anpassat efter stadens behov och följer lagstiftningen på området. Stadens fortsatta satsning och utvärdering av tekniska verktyg syftar till att öka säkerheten och effektiviteten i samtliga delar av inköpsprocessen, där betalningsflödet är en viktig del.

Som ett led i detta arbete har stadsledningskontoret ansökt hos Brottsförebyggande rådet om projektmedel för att utvärdera möjligheterna att använda AI för att motverka välfärdsbrott, bl.a. inom verksamhetsområdena personlig assistans, HVB och hemtjänst.

Under 2023 genomförde stadsledningskontoret även ett projekt för att kartlägga de leverantörskontroller som görs inom inköps- och betalningsprocesserna, samt föreslå förbättringsåtgärder. Flera av de förbättringsåtgärder som projektet föreslog har redan genomförts, och i kvarvarande delar pågår arbetet enligt tidsplan.

Projektet kartlade ett nuläge som visar att stadens arbetsprocesser innehåller ett stort antal kontrollpunkter som syftar till att säkerställa att betalningar inte genomförs felaktigt. I det följande beskrivs övergripande några av kontrollpunkterna som sker i de system staden använder i dag.

I stadens ekonomisystem, Agresso, finns automatiska kontroller uppsatta mot Plus- och Bankgirot för att säkerställa att betalningar betalas ut till rätt part. Det görs även kontroll hos Skatteverket avseende F-skattebevis och momsregistrering, samt kontroll mot Svensk handels varningslista. Inom ekonomisystemet finns även s.k. dubblettkontroll, som innebär att samma faktura inte kan betalas två gånger.

Därutöver görs flera automatiska kontroller i stadens inköpssystem, Agresso Inköp. Systemet säger ifrån om det fakturerade beloppet överstiger det beställda värdet. Inom vissa områden sker den automatiska kontrollen även per enskild artikel. Genom att stadens verksamheter gör inköp via detta system säkerställs dessutom att inköp bara sker från leverantörer med avtal.

Vidare finns i stadens upphandlings- och avtalssystem funktion för att beställa rapporter med företagsinformation. Staden använder för närvarande leverantören UC för sådana informationstjänster. I en UC-rapport kan bland annat kontrolleras om leverantören har skulder till Skatteverket, att leverantören är godkänd för F-skatt, att arbetsgivaravgifter har betalats samt företagets riskklass. Rapporten ger även mycket övrig matnyttig information om leverantören, såsom ekonomisk omsättning och antal anställda.

Utöver de kontroller som görs i de system som staden använder, finns även flera kontroller inkluderade i processerna och arbetsmetoderna. Även i dessa delar pågår ett utvecklingsarbete inom stadsledningskontoret, som ansvarar för stadens ekonomi- och inköpsprocesser med tillhörande systemstöd.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om att granska de kommunala utbetalningarna med AI av Gabriel Kroon (SD) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 oktober 2024 följande.

Servicenämnden beslutar att remissen besvaras med serviceförvaltningens tjänsteutlåtande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att använda digitala hjälpmedel och AI för att lösa komplexa utmaningar samt effektivisera och anser även att pilotprojekt är ett bra och tryggt angreppssätt för att införa nya och obeprövade verktyg.

Stockholms stad genomför kontinuerligt genomlysningar och analys av processer och arbetssätt i syfte att utveckla och effektivisera verksamheten. Under 2023 har serviceförvaltningen bland annat deltagit i genomlysning av de leverantörskontroller inom inköpsprocessen som görs och som kan genomföras med nuvarande verktyg och vägledningar. Genomlysningen är initierad av stadsledningskontoret och

serviceförvaltningen kommer bidra till utvecklade kontroller utifrån identifierad utvecklingspotential.

Serviceförvaltningen bedriver kontinuerligt kontroller utifrån flera perspektiv inom inköp och leverantörsfakturaflödena. Exempelvis så genomförs seriositetskontroller vid upphandling, löpande avtalsförvaltning och i enlighet med uppdrag från stadsledningskontoret görs kontroller vid leverantörsupplägg.

I en genomlysning av leverantörs- och inköpsprocessen har det påvisats att förvaltningen har stödmaterial, vägledningar och checklistor över vilka leverantörskontroller som ska genomföras i samband med inköp. Förvaltningen har också ett systemstöd för leverantörskontroller mot UC och Skatteverket i samband med upphandling och avtalsuppföljning. Vid leverantörsregistrering i ekonomisystemet Agresso sker kontroll mot Skatteverket, PG/BG och mot Svensk handels varningslista.

Arbetet med kontroller är högt prioriterat och under ständig förbättring. Förvaltningen identifierar att det finns behov av utveckling av ekonomisystemet så det till fullo går att följa upp betalningsströmmarna som hör till ett avtal. I genomlysningen av leverantörs- och inköpsprocessen har även identifierats att det finns förbättringspotential i bland annat att förändra arbetssätt, skapa enklare vägar att rapportera in avvikelser för att stävja välfärdsbrott och att inrätta ett centralt kompetenscenter för stöd och informationsspridning kring att hantera oseriösa leverantörer.

Stockholms stad använder för närvarande inte AI för granskningar men ekonomisystemet kan via annan mjukvara kontrollera stora mängder data på ett effektivt sätt. Kommunstyrelsen via stadsledningskontoret är systemägare för ekonomisystemet och bedriver i dialog med systemleverantören utveckling av systemet för att på bästa sätt stödja stadens behov. Serviceförvaltningen bidrar med underlag för utvecklingsbehov utifrån kunskap och dialog med stadens förvaltningar inom det ekonomiadministrativa området.